

KONFERENCJA
„CZYNNIKI KSZTAŁTUJĄCE CENY ENERGII ELEKTRYCZNEJ.
RYNEK REGULOWANY I ZLIBERALIZOWANY – POŻYTKI I KOSZTY”
Warszawa 28.1.2009 r.

W dniu 28.1.2009 r. w Centrum Prasowym Polskiej Agencji Prasowej odbyła się, zorganizowana wspólnie przez Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego (CSAiR WZ UW) i Urząd Regulacji Energetyki (URE), konferencja zatytułowana „Czynniki kształtujące ceny energii elektrycznej. Rynek regulowany i zliberalizowany – korzyści i koszty”. Była to trzecia z kolei konferencja energetyczna z cyklu „Jaki model konkurencji na rynku energii elektrycznej?”.

Celem konferencji była szeroka dyskusja na temat czynników kształtujących i wpływających na ceny energii, konkurencyjnego rynku energii elektrycznej, kierunków ewolucji rynku energetycznego, sposobów finansowania nowych inwestycji wytwórczych, postulowanych zmian legislacyjnych oraz pozycji sektorowego organu regulacyjnego (Prezesa URE).

W konferencji udział wzięli m.in. pracownicy URE, członkowie CSAiR WZ UW, przedstawiciele organizacji konsumenckich, Towarowej Giełdy Energii, Centrum im. Adama Smitha oraz reprezentanci środowisk naukowych (Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, Politechniki Warszawskiej), firm doradczych, a także przedstawiciele polskich przedsiębiorców.

Zgromadzonych gości przywitał dr hab. Tadeusz Skoczny, prof. UW, kierownik CSAiR WZ UW oraz dr Mariusz Swora, Prezes URE, który przemó-

wieniem „Rola regulatora na rynku energetycznym” wprowadził zebranych gości w tematykę konferencji.

Moderatorem konferencji, a zarazem aktywnym uczestnikiem dyskusji był prof. dr hab. Krzysztof Żmijewski (PW).

Konferencja składała się z dwóch paneli tematycznych: „Ceny regulowane na polskim rynku energii elektrycznej. Koszty i korzyści z taryfowania we współczesnych realiach prawnych i strukturalnych rynku energii elektrycznej” oraz „Ceny wolne na polskim rynku energii elektrycznej: kiedy i w jakich warunkach? Korzyści i koszty uwolnienia cen i czy one muszą rosnąć?”.

Pierwszy referat wprowadzający zatytułowany „Ceny regulowane w krajach UE” wygłosiła Z. Janiszewska (Zastępca Dyrektora Departamentu Promowania Konkurencji URE). Prelegentka odnosząc się do niepublikowanego jeszcze raportu „*The position paper on end-user price regulation*” przygotowanego przez Europejską Grupę Regulatorów Energii i Gazu (ERGEG) przedstawiła postępy w procesie odchodzenia od rynków regulowanych na rzecz wolnorynkowych zasad na krajowych rynkach energii elektrycznej (raport obejmował 26 państw europejskich: kraje UE bez Cypru, Bułgarii i Malty, przy jednoczesnym uwzględnieniu Islandii i Norwegii).

Drugi z referatów wprowadzających, zatytułowany „Przesłanki i racje utrzymania obowiązku zatwierdzania taryf. Stan rynku z 2008 r. w ocenie regulatora”, wygłosiła H. Bownik-Trymucha (Dyrektor Departamentu Promowania Konkurencji URE), która przedstawiła chronologię istotnych wydarzeń na rynku energii, które z założenia doprowadzić miały do efektywnego promowania i rozwoju konkurencji w omawianym sektorze. Prelegentka zaprezentowała także strukturę rynku energetycznego w Polsce, procedury w zakresie zmiany sprzedawców energii (z uwzględnieniem dotychczasowej skali tego zjawiska), a także strukturę występujących zmian cen energii elektrycznej w obrębie taryf zatwierdzanych przez Prezesa URE i w obszarze cen uwolnionych. Na zakończenie przedstawiono strukturę krajowego zapotrzebowania na energię elektryczną, a także zjawisko spadku zapotrzebowania w trzecim kwartale 2008 r. związane ze światowym kryzysem (spowolnieniem) gospodarczym i jego wpływem na cały sektor energetyczny.

Po wspomnianych referatach rozpoczęła się dyskusja panelowa z udziałem zaproszonych gości. Jako pierwszy głos zabrał dr A. Pawłęga (Instytut Elektroenergetyki PW), który zwrócił uwagę na potrzebę dokonania zmian prawnych pozwalających na zaistnienie mechanizmu samoregulacji rynku energetycznego. Ponadto w wystąpieniu podkreślono konieczność zapewnienia odpowiednich środków na poczynienie nowych inwestycji w sektorze energetycznym i stworzenie tym samym niezbędnych, nowych mocy wytwórczych.

Dr M. Dietl (Instytut Sobieskiego) przedstawił katalog potencjalnych korzyści dla sektora energetycznego wynikających z funkcjonowania tegoż sektora według zasad wolnego rynku. Prelegent zwrócił także uwagę na konieczność uwzględniania w toku prac legislacyjnych postulatów i wniosków wynikających z ekonomicznej analizy zasad funkcjonowania sektora energetycznego.

Z kolei I. Perkowski (Towarzystwo Obrotu Energią) wskazał na szereg zaistniałych jego zdaniem błędów organu regulacyjnego w zakresie kontroli i monitorowania cen, zwłaszcza w odniesieniu do cen uwolnionych. W swoim wystąpieniu podkreślił wagę i konieczność ścisłej i efektywnej współpracy przedsiębiorców z sektora energetycznego z krajowym organem regulacyjnym (Prezesem URE).

Reprezentująca interesy konsumentów G. Rokicka (Stowarzyszenie Konsumentów Polskich) podkreśliła fakt, że cena zakupu energii nie jest jedynym kosztem, jaki muszą ponieść konsumenci korzystający z energii elektrycznej, wskazując tu m.in. na koszty dostępu do technologii energooszczędnych, czy koszty dostępu do niezbędnych informacji. Zaznaczyła także, że istotą praw konsumenta w odniesieniu do rynku energii elektrycznej jest realna możliwość wyboru i zmiany sprzedawcy energii, z pośród sprzedawców oferujących różne ceny energii czy zróżnicowane warunki zawieranych umów.

H. Kaliś (Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu) zaapelował o wsparcie dla polskiego przemysłu, silnie odczuwającego niekorzystne skutki uwolnienia cen energii dla odbiorców przemysłowych. Podkreślił także konieczność zagwarantowania organowi regulacyjnemu, w skrajnych przypadkach, kompetencji do wpływania i korygowania cen już uwolnionych.

Ekspert prawa podatkowego M. Barszcz zwrócił uwagę zgromadzonych gości na fakt, że przy uwzględnieniu wysokości podatku akcyzowego i aktualnej siły nabywczej pieniądza, energia w Polsce jest najdroższa w skali europejskiej. W swoim wystąpieniu zaznaczył także, że w aktualnym stanie prawnym istnieje niezwłoczna konieczność podjęcia prac legislacyjnych zmierzających do zagwarantowania prawnej i faktycznej niezależności krajowego organu regulacyjnego właściwego dla sektora energetycznego.

Po przerwie rozpoczęła się druga część konferencji. Referat wprowadzający zatytułowany „Przykłady działań Regulatora na rzecz efektywnego rynku energii elektrycznej: ścieżka cenowa i infrastruktura techniczna” wygłosił K. Godzisz (Departament Taryf Urzędu Regulacji Energetyki), który przedstawił zgromadzonym szczegółową analizę kosztów nowych inwestycji w sektorze energetycznym.

W dyskusji jako pierwszy głos zabrał J. Brandt (Towarowa Giełda Energii SA), który poruszył problematykę subsydiowania skrośnego w sektorze energetycznym, konieczność stopniowego odchodzenia od przestarzałych niekiedy technologii węglowych, a także konieczność ukształtowania cen energii elektrycznej na poziomie umożliwiającym budowę nowych mocy produkcyjnych.

Z kolei dr F. Elżanowski (ekspert rynku energetycznego) wyraził przekonanie o konieczności pozostawienia organowi regulacyjnemu katalogu pewnych kompetencji minimalnych, możliwych do zastosowania także w przypadku zaistnienia całkowicie wolnego rynku energii elektrycznej.

Przemawiający następnie A. Sadowski (Centrum im. Adama Smitha) wystąpił z postulatem niezwłocznego przeprowadzenia istotnych zmian legislacyjnych w prawie podatkowym. Zwrócił także uwagę na potencjalną możliwość zakupu taniej energii elektrycznej wyprodukowanej w ukraińskich elektrowniach jądrowych.

Jako ostatni uczestnik dyskusji głos zabrał dr inż. M. Duda (Agencja Rynku Energii SA), który przedstawił uczestnikom konferencji perspektywę rozwoju i dalszego funkcjonowania konkurencyjnych rynków energii elektrycznej w Europie. Przedstawił także analizę wpływu czynników innych niż koszty produkcji na ostateczną cenę energii (ze szczególnym uwzględnieniem coraz bardziej znaczących tzw. kosztów ekologicznych).

Po rundzie pytań prof. dr hab. T. Skoczny, prof. dr hab. K. Żmijewski i dr M. Swora dokonali podsumowania i zamknięcia konferencji, dziękując wszystkim uczestnikom za przyjęcie zaproszenia i aktywny udział w dyskusji. Podkreślono, że wszystkie wystąpienia potwierdziły to, że polski sektor energetyczny znajduje się aktualnie w trudnej sytuacji i wymaga niezwłocznego podjęcia działań zmierzających do takiego ukształtowania rynku energii elektrycznej, które pozwoliłoby na pogodzenie interesów odbiorców indywidualnych z koniecznością budowy nowych mocy wytwórczych, a także ekonomiczną efektywnością całego sektora energetycznego.

Łukasz Gołąb*

* Mgr Łukasz Gołąb – Asystent w Katedrze Publicznego Prawa Gospodarczego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.